

Asia: VN/1393/2020

Työryhmän mietintö lähestymiskiellon tehostamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lähisuhdeväkivallan riskinarviointi

-

2. Lähestymiskiellon määräämisen edellytykset

-

3. Väliaikaisen lähestymiskiellon määrääminen viran puolesta

-

4. Turvallisuutta parantavat toimenpiteet lähestymiskiellon määräämisen yhteydessä

Sen selkeyttäminen milloin yhteydenotot lähestymiskiellon voimassa ollessa ovat sallittuja on kannatettavaa. Tärkeää on esitöissä selkeästi mainita kriteerit, joiden perusteella arvioidaan yhteydenottojen ilmeistä tarpeellisuutta tai erityistä syytä. Esimerkiksi parisuhteen päättyessä osapuolten väliselle yhteydenpidolle voi olla tarve lapsiin liittyvien asioiden lisäksi myös omaisuuden ositusta, omaisuuden jakoa tai yhteisen omaisuuden myyntiä koskevissa asioissa.

5. Väkivallan uhrien ja tekijöiden ohjaaminen palveluihin

-

6. Oikeudellinen apu

Mahdollisuus määrätä oikeudenkäyntiavustaja hakijalle on kannatettava. Esityksestä ei ilmene, mitä tarkoitetaan henkilökohtaisilla ominaisuuksilla tai olosuhteilla sekä erityisellä tarpeella, joiden perustella oikeudenkäyntiavustajan määrääminen olisi mahdollista. Rikoksen vakavuuden lisäksi esimerkiksi myös määrätystä kiellosta huolimatta johtuva toistuva häirintä, alaikäisten lasten suojaaminen kiellolla tai perheen sisäisen lähestymiskiellon määrääminen voi olla toisinaan tilanne, jossa oikeudenkäyntiavustajan määrääminen on tarpeen. Tältä osin pykäläkohtaisten perustelujen selkeyttäminen ns. tyyppitilanteilla, joissa avustajan määrääminen lähtökohtaisesti olisi tarpeen, on perusteltua.

Oikeudenkäyntiavustajan palkkion osalta mietinnöstä ei selkeästi ilmene, onko tarkoitus, että hakijan oikeudenkäyntiavustajan palkkio jää säännönmukaisesti valtion vahingoksi vai onko tarkoitus, että vastaavalla tavalla kuin rikosasioissa, kieltoon määrätty henkilö (vastaaja) olisi velvollinen korvaamaan takaisin valtiolle hakijan avustajalle valtion varoista maksettavan palkkion. Mietinnön maininta siitä, että oikeudenkäyntiavustajasta olisi soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa lain 2 luvussa asianomistajan oikeudenkäyntiavustajasta säädetään, viittaisi siihen, että kyseisen luvun 10 §:n 2 momentin maininta vastapuolen korvausvelvollisuudesta tulisi sovellettavaksi myös lähestymiskieltoasian vastaajaan.

7. Oikeudenkäyntimaksu

-

8. Lasten asema

-

9. Lähestymiskiellon valvonta

Mietinnössä on esitetty, että tuomioistuin voisi määrätä henkilön teknisesti valvottuun lähestymiskieltoon. Valvontalaitteiden asennuksen osalta mietinnöstä ei ilmene, miten kieltoon määrätty saa tiedon siitä, missä ja milloin laitteiden asennus tapahtuu. Tältä osin perusteltua lienee se, että tuomioistuin määrätessään henkilön teknisesti valvottuun lähestymiskieltoon määrää myös, milloin ja missä laitteiden asennus tapahtuu. Käytännössä laitteiden asennusta koskeva ajankohdasta sopiminen voinee tapahtua kuten pakkokeinoasioissa, joissa Rikosseuraamuslaitoksen kanssa on paikallisesti sovittu milloin ja minne henkilö päätöksessä ohjeistetaan menemään laitteiden asennusta varten, jos tämä ei ole mahdollista heti ratkaisun julistamisen jälkeen.

10. Lähestymiskiellon rikkominen

-

11. Ehdotuksen vaikutukset

-

12. Muuta

-

Turtiainen Kari
Oulun käräjäoikeus - Tämän lausunnon valmistelusta on vastannut
käräjätuomari, osastonjohtaja Anneli Jaakola.